

Makale Gönderilme Tarihi: 24.11.2019 – Makale Kabul Tarihi: 11.12.2019

EMEL KOŞAR İLE RÖPORTAJ

Kebire SALİ*

Özet

Emel Koşar, çağdaş Türk edebiyatının önemli kalemlerinden biridir. Araştırmacı, akademisyen, yazar ve şair kimlikleriyle tanınan sanatçı, Eskişehir’de doğmuştur.2003’te Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirmiştir. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı’nda “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Bâtl İnançlar” adlı teziyle 2005’te Yüksek Lisans, “Yeni Türk Şiirinde Zaman Anlayışı (1923-1990)” adlı teziyle 2009’da Doktora eğitimini tamamlamıştır. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde öğretim üyesidir. Şiirlerini ve Türk edebiyatı üzerine makalelerini çeşitli dergilerde yayımlamaktadır. Şiirleri İngilizce, Hintçe, İtalyanca, İspanyolca, Romence gibi dillere çevrilmiştir. Emel Koşar ile yapılan bu röportajda, sanatçının şiire bakışı, şiirinin kaynakları, sanatsal çevresi ve projeleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Emel Koşar, röportaj, sanat, şiir.

THE INTERVIEW WITH EMEL KOŞAR

Abstract

Emel Koşar is one of the important persons of contemporary Turkish literature. The artist, known as researcher, academician, writer and poet, was born in Eskişehir. She was graduated by Mimar Sinan Güzel Sanatlar University, Faculty of arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature in 2003. Koşar completed her master’s degree in Marmara University Institute of Turkish Studies in New Turkish Literature with his thesis titled “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Bâtl İnançlar” in 2005 and in 2009 with his thesis “Yeni Türk Şiirinde Zaman Anlayışı (1923-1990)” in new Turkish Poetry. Because of her last thesis she became doctor. She is a faculty member

* Uzman Kebire Sali, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Mezunlu, Trabzon. kebiressali@hotmail.com / ORCID: 0000-0002-3098-726X

at Mimar Sinan Güzel Sanatlar University, faculty of arts and sciences, Department of Turkish Language and Literature. She publishes her poems and articles on Turkish literature in various magazines. Her poems has been translated into English, Hindi, Italian, Spanish and Romanian languages. In this interview with Emel Koşar, the artist's perspective on poetry, the sources of his poetry, his artistic environment and projects will be discussed.

Key words: Emel Koşar, interview, art and poetry.

Giriş

Saygıdeğer Emel Koşar Hanımefendi,

Hars Akademi, uluslararası bilimsel hakemli bir dergi olmakla birlikte çağının bilim, kültür ve sanatını da yakından takip etmektedir. Dergimiz, sınırlı okuyucunun takip ettiği bir yayın olmanın ötesinde günceli yakalayarak bilim, kültür ve sanata daha yakından bakmak adına sizin gibi değerli kültür insanlarının özgün düşünceleriyle ilgilenmektedir. Günümüzün hem saygın bir bilim insanı hem de şairi olarak fikirlerinize önem veriyoruz. Sorularımıza içtenlikle vereceğiniz cevaplarınızı Hars Akademi okurlarıyla buluşturmak bizim için onurdur.

Sali- *Bu çağda kadın şair olmayı anlatır mısınız?*

Koşar- Şiir, duygu sanatı olduğu için şairlerin şiirlerine sadece özel hayatlarını yansıttıkları düşünülüyor. Bu yüzden şair kadınların şiirleri bazı yazılarda veya sosyal medyada çirkin bir şekilde yorumlanıyor. Şair kadınların her dizesi veya imgesi doğrudan özel hayatlarıyla ilişkilendirilmeye çalışılıyor. Hâlbuki Hilmi Yavuz'un dediği gibi “Şiir yapılan bir şey.” Sözcüklerle inşa edilen, âhenkli bir bütündür şiir. Evet, şiirin temelinde duygu var. Ancak sadece duyguyla/ilhamla yazılan şiirler kalıcı olmaz. Şiir üzerinde yoğunlaşmak ve çalışmak gerekiyor.

Bazen zihnimde bazen kâğıt üzerinde itinayla yoğurduğum şiirler olgunlaşana ve okurla buluşana kadar çeşitli değişikliklere uğruyor. Şiir yazımının aşamaları mükemmeliyetçiliğimi gösteriyor. Dolayısıyla bu çağda şair kadın olmak görüldüğü kadar cazip değil. Dış görünüşün ve sosyal medyadaki imajın, şairlerin görünür olma ve gündemde kalma çabalarının öne çıktığı bu dönemde ne yazık ki gerçek şair/şiir gölgede kalıyor. Yayınevi veya dergi çevresinde toplanan şairler başkalarını yok sayarak birbirlerini pohpohluyorlar. İyi şiir yazarları dışlıyorlar. Bir şairin bütün ödülleri alması onu iyi şair, şiirini de kalıcı yapmıyor. Sadece bir süre isminin öne çıkmasını sağlıyor. Sonra unutulup gidiyor. Donanımlı okurun ve

akademisyenlerin şiirlerime ilgi gösterdiklerini ve şiirlerim hakkında nitelikli yazılar yazdıklarını söyleyebilirim.

Sali- *Sizce şair olmak mı, kadın şair olmak mı daha önemli?*

Koşar- Şairlerin cinsiyetleri önemli değil. Sadece iyi şair olmak önemli. Şiirin özgün olması, müzikalitesi ve derinliği önemli. Bugün özel hayatlarıyla ve ilişkileriyle gündeme gelen şairlerin çoğu şiirleri, niteliksiz olduğu için edebiyat tarihinde yer almayacak. Çağdaşlarından daha farklı, derin bir alt yapıya sahip şiirler kaleme alan ve şiirde dönüşüm gerçekleştiren şairler kalıcı olacak. Edebiyat tarihçileri -bazen geç de olsa- iyi şaire/şiire gereken ilgiyi gösterir. Şairin/şiirin değeri zamanla ortaya çıkar. Bugün siyasî görüşleri sebebiyle bazı gruplarca baş tacı edilen şairlerin şiirlerinin kalıcı olup olmadığını zaman belirleyecek. Unutmayalım ki yaşadığı dönemde kıyafetleri, tavırları ve şiirleriyle alay konusu olan Âsaf Hâlet Çelebi hakkında 2000’li yıllardan itibaren akademik çalışmalar yapılmakta ve o, şiir tarihinde hak ettiği yeri almakta.

Sali- *Şiirinizin kaynaklarından bahsedebilir misiniz?*

Koşar- Şiirim kaynakları felsefe, müzik, sinema, mitoloji, tasavvuf ve güzel sanatlar. Kültürel birikimim ister istemez şiirimi etkiliyor ve şekillendiriyor. Valery’nin dediği gibi “Aslanın vücudu, yediği hayvanlardan mürekkeptir.” Şiir kitaplarımın isimleri ve kapak resimleri de şiirime dahildir. Beslenme kaynaklarımı ve ilgi alanlarımı gösterir. Hayata dair her şey benliğimi dolayısıyla şiirimi etkiliyor. Katledilen kadınların, mültecilerin dramı, savaşlar, intiharlar, sosyal medyanın hayatımızı değiştiren gücü hepimizi etkiliyor. İster istemez okuduğum, duyduğum, gördüğüm her şey şiirim katmanlı yapısına sızıyor.

Sali- *“Elimizde sadece şiir kaldı” diyerek pek çoklarının aksine şiire olan inancınızı belirtiyorsunuz? Sizce şiirin ömrü ne kadar?*

Koşar- Şiirin tarihi insanlık tarihiyle doğru orantılıdır. İnsan var olduğu müddetçe şiir de var olacak. Şiir, dünya tarihinin en karanlık noktalarından en parlak noktalara kadar bir mücevher gibi ışıltıyor. Onun ışığını hiçbir güç söndüremez. Okurun şiire ilgi gösterip göstermemesi de

önemli değil. Dünya değişiyor. Okur tipi de değişiyor. Bugün şiirden biraz uzaklaşan okur yarın şiire sarılabilir, sığınabilir. Şiir birikimi insanlığın, kültürün değişimini yansıtır, sorgular, kaydeder. Şiirin hafızası, iktidarların yasalarından, sanatın ilkelerinden, tabiatla insanın çatışmalarından daha güçlüdür. Şiir, kâinattan hiçbir şekilde silinmeyecek bir ses huzmesidir.

Sali- *Şair dostlarınızdan bahsedebilir misiniz?*

Koşar- W. B. Bayrıl, Hilâl Karahan, Mevlüt ve Aşkın Akyıldız'la arada bir araya gelir, yeni projelerimiz hakkında konuşuruz. Hilâl Karahan'la birlikte çeşitli şiir etkinliklerinin yanı sıra Feministanbul Şiir Festivali'ni düzenliyoruz. Artshop Yayınları'nın sahipleri Şenay ve Vedat Akdamar'la birlikte "8 Mart Dünya Kadınlar Günü", "21 Mart Dünya Şiir Günü", "Cemal Süreya Şiir Buluşması" gibi etkinlikler, ulusal ve uluslararası festivaller düzenliyoruz. Söz konusu uluslararası festivallerde dünyanın dört bir yanından gelen şairlerle arkadaş oluyor ve şiir üzerine konuşma/tartışma imkânı buluyoruz. Festivallerimize bir kere katılan şairler sonraki yıllarda da katılmak ve bizimle bir arada olmak istiyorlar. Şiirlerimizin ve hayat mücadelelerimizin buluştuğu festivaller dostluklarımızın temelini atıyor.

MSGSÜ'den hocam olan Hilmi Yavuz'la görüşmelerimizde onun bilgi birikiminden faydalanmak benim için çok değerli. Şiirleri üzerine akademik çalışmalar yaptığım Tuğrul Tanyol, Haydar Ergülen, Lâle Müldür, W. B. Bayrıl, Ayten Mutlu gibi şairlerle çeşitli vesilelerle bir arada bulunmak ve onların anılarını dinlemek beni zenginleştiriyor. Yayıncım Mehmet Atay, Kemal Aslan ve Sibel Ünal'la birlikte içtiğim kahvelerin tadı bir başka oluyor. Mine Ömer'in bana desteğini unutamam. Eskisi kadar sık görüşsek de Mustafa Fırat ve Berna Olgaç'ın da benim gönlümde yerleri ayrı. Enver Ercan'ın şiir dünyasını bana tanıtan sohbetlerini özleyorum. Hocalarım, dostlarım şiir yolculuğumun en sağlam ve güzel limanları aynı zamanda. En kötü günlerimde ve mutluluktan içimin içime sığmadığı zamanlarda onlar hep yanımda.

Sali- *Emel Koşar günümüz Türk şiirine nasıl bakıyor?*

Koşar- "Şiir öldü." dense de günümüzde çok iyi şiirler yazılıyor. Dünyadaki çok seslilik, renklilik şiirde karşılığını buluyor. İkinci Yeni'nin etkisi hâlâ devam etmekte. Şiiri bir iç döküm ve imge salatası zannedenlerle, şiirde taklitten öteye gidemeseler de şair olarak anılmaktan zevk

alanların yanında kendi köşesinde şiir yazan, “Ben şairim. Çok iyi şiirler yazıyorum.” diye bağırmayanlar da var. İyi şairlerin zaman zaman gölgede kaldığı bir dönemde yaşıyoruz.

Kapı kapı dolaşarak insanların hikâyelerini şiirleştirmeye çalışanlar var. Şiirin terk ettiği şairimsiler ise fabl yazarak kendilerini avutuyorlar. Sığ metinleriyle edebiyat tarihinin gülünç örneklerine imza atıyorlar.

Bu sebeple Âsaf Hâlet Çelebi, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Hilmi Yavuz, Tuğrul Tanyol, Haydar Ergülen, Lâle Müldür, W. B. Bayrıl gibi kalıcı olan ve Birhan Keskin, Şeref Bilsel, Hilâl Karahan gibi kalıcı olacaklarını düşündüğüm şairlerin şiirleri üzerine akademik çalışmalar yapıyorum. Derinliğe sahip şiirleri incelemek ve o şiirlerin ses/anlam katmanlarını aralamak bana haz veriyor.

Sali- *Geleceğin Türk şiirini nasıl tasavvur ediyorsunuz?*

Koşar- Güçlü ve etkili bir şiir birikimine sahibiz. Dünyadaki ve ülkemizdeki değişim şiirimizi de etkiliyor. Şair için yetenek kadar kültürel donanım da önemli. Devrin şartlarına göre her kitabıyla şiir anlayışını değiştiren Oktay Rifat *Şiirler* ve *Yeni Şiirler* adlı şiir kitaplarıyla zirveye oturdu. Şairlik kumaşı kadar şairlerin şiirde hangi yolda, nasıl bir tavırla ilerlediklerine de bakılmalı. Oktay Rifat geleneği ustalıkla dönüştürmeyi başardığı şiirleriyle kalıcı oldu.

Şiir tarihinde kalıcı olmayı başarabilmiş şairlere baktığımızda onların zengin şiir geleneğimizden faydalanarak, kendi çağlarının sözcükleriyle özgün şiirler yazdıklarını görüyoruz. İleride de şiir tarihini iyi bilen ve kültürel donanıma sahip şairler şiirimize yön verecekler. Bugün Okan Yılmaz ve Muhammed Abdullah Yanarates gibi genç şairler yarınların şiirinin kalitesini gösteriyor. Şiirin ölmeyeceğini müjdeliyor.

Sali- *Yeni projeleriniz neler?*

Koşar- MSGSÜ (eski isimleriyle Sanâyi-i Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisi) köklü bir devlet üniversitesi. Yeni açılan özel üniversiteler (semt üniversiteleri) gibi sürekli derse konuk çağırarak reklam yapmaya ihtiyacımız yok. Eğitimde öğretimde kaliteyi önemsiyoruz.

Türk Dili ve Edebiyatı açık öğretimden diploma alarak öğrenilmez. Uzaktan uzağa eski yazı öğrenilmez. Sadece Türk Dili ve Edebiyatı hakkında fikir sahibi olunabilir. Bu sebeple popüler

şairler yerine şiir tarihinde yer bulabilmiş usta şairlerin şiirleri üzerine akademik çalışmalar yapıyorum.

09 Haziran 2018 tarihinde Akatlar Kültür Merkezi'nde 12. Şiirİstanbul Uluslararası Şiir Festivali kapsamında düzenlediğimiz Hilmi Yavuz Sempozyumu'nun bildirimlerinden meydana gelen *Size Bakmanın Tarihi-Hilmi Yavuz Sempozyumu Kitabı* yayımlanmak üzere.

Geçtiğimiz yıl Mesut Şenol'la birlikte hazırladığımız, Romanya'da yayımlanan üç dilli (Türkçe/İngilizce/Romence) şiir seçkimizin (*Zamana Dokunan Sözler/The Words Touching Time/Cuvintele Care Ating Timpu*, Romanya 2018) Türkçe bölümünü Türkiye'de de okura sunmak istedik. İleride genişletmeyi düşündüğümüz *Zamana Dokunan Sözler-Türk Şiiri Seçkisi* adlı seçkimizde çağdaşlarından farklı ve yeni bir ses yakalamayı başaran şairlere -Hilmi Yavuz'dan (1937) Okan Yılmaz'a (1995)- yer verdik. Seçkimiz aralık ayında yayımlanacak.

2020'de ise şair, denemeci ve çevirmen kimlikleriyle edebiyatımıza damgasını vuran Cemal Süreya'yı daha önce yazılmış ve yeni kaleme alınmış yazıların yer aldığı *Yalnızlığın Başkenti-Ölümünün Otuzuncu Yıl Dönümünde Cemal Süreya Kitabı* adlı derlememizle ve şiir etkinlikleriyle anacağız. 2020'de iki telif kitabım da yayımlanacak.

Kıymetli cevaplarınız için Hars Akademi olarak teşekkür eder, yeni şiir, kitap ve etkinliklerinizde size başarılar dileriz.

Fotoğraflar

